

ІНСТИТУТ ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛІНГУ – ІННОВАЦІЙНА ПЛАТФОРМА ДЛЯ КОРПОРАТИВНИХ ФІНАНСІВ І КОНТРОЛІНГУ

ОЛЕГ ТЕРЕЩЕНКО,
проф., доктор екон. наук,
зав. кафедрою корпоративних
фінансів і контролінгу, директор
Інституту фінансового
контролінгу КНЕУ

Входження України до Європейського освітнього та наукового простору вимагає переосмислення та удосконалення підходів до організації навчального процесу та науково-дослідної роботи у вітчизняних університетах. Серед багатьох складових, які забезпечують якість науки і освіти важливе місце займає рівень імплементації результатів науково-дослідної роботи у практичну діяльність підприємств та у навчальний процес. Без гармонійного поєднання науки, практики та навчального процесу університет за своєю суттю буде просто «вузом».

На вимогу часу, починаючи з 2010 р. у КНЕУ був створений Інститут фінансового контролінгу (Institute of Financial Controlling). Мета діяльності Інституту полягає у здійсненні науково-практичних досліджень у сфері контролінгу і корпоративних фінансів, їх впровадження у практичну діяльність підприємств і організацій, а також у навчальний процес. Поштовхом до заснування Інституту стало підписання на початку 2009р. угоди про співпрацю між КНЕУ та Філіппс-Університетом м. Марбург (Німеччина), який є одним із найстаріших та авторитетніших європейських університетів. Особливе місце у процесі співробітництва займає спільна науково-дослідна робота, а однією з пріоритетних галузей співробітництва визначено розвиток фінансового контролінгу в КНЕУ та в Україні. За участю провідних науковців обох університетів ще в 2008 році був успішно проведений міжнародний симпозіум з контролінгу.

На сьогодні Інститут фінансового контролінгу (ІФК) перетворився на науково-практичний центр розвитку корпоративних фінансів і контролінгу в Україні. ІФК діє за аналогом науково-дослідних інституцій, які широко представлені у західних університетах і призначені для досліджень у певних специфічних сегментах науки і практики. До діяльності ІФК задіяна мобільна група науковців, професіоналів, які спеціалізуються на проблематиці корпоративних фінансів та контролінгу. Кістяк дослідницької

групи становлять науковців кафедри корпоративних фінансів і контролінгу, а також магістранти програми «Фінансовий контролінг».

ІФК репрезентує філософію фінансового контролінгу, за якою його слід інтерпретувати як «мозковий центр» компанії, що забезпечує інформаційно-методичну підтримку фінансових рішень та координацію окремих підсистем управління. Для досягнення цілей оптимізації фінансових рішень і максимізації вартості компанії фінансовий контролер оперує технологіями бюджетування, стратегічного планування, управлінського обліку, фінансової діагностики, ризик-менеджменту, фінансової комунікації, внутрішнього консалтингу та контролю.

Локомотивом впровадження контролінгу в Україні є іноземні компанії, які разом з інвестиційними ресурсами залучають у вітчизняну практику нові стандарти ведення бізнесу та корпоративної культури. Водночас усе більше представників національного капіталу впроваджують у себе відповідні системи. Звідси випливає необхідність науково-методичного та кадрового забезпечення у сфері фінансового контролінгу. Київський національний економічний Університет імені Вадима Гетьмана став першим університетом, який всерйоз зайнявся культивуванням та розвитком фінансового контролінгу на вітчизняних теренах.

Ключова ідея створення ІФК полягала у формуванні платформи, з допомогою якої можна було б поєднати методичні та професійні запити практики з можливостями наукової установи їх задовольняти. Для реалізації цієї ідеї на ІФК було покладено такі завдання:

- здійснення інноваційної діяльності та проведення наукових досліджень відповідно до запитів практики корпоративних фінансів та контролінгу;
- міжнародне наукове співробітництво з університетами-партнерами, фірмами, фондами на основі реалізації спільних науково-дослідних проектів та програм у сфері фінансового контролінгу;

– координація реалізації міждисциплінарних та міжкафедральних наукових досліджень у сфері корпоративних фінансів та контролінгу;

– організація проведення науково-практичних семінарів, конференцій та круглих столів з актуальних питань розвитку корпоративних фінансів та контролінгу;

– впровадження результатів досліджень у навчальний процес з метою поглибленої підготовки фахівців з корпоративних фінансів і контролінгу;

– трансфер наукових розробок у рамках наукової і виробничої кооперації та співробітництва з бізнес-середовищем, формування інноваційного підприємницького середовища.

Вирішенню зазначених завдань сприяють дискусійні «круглі столи», які стали формою професійного діалогу між науковцями та практиками у сфері корпоративних фінансів і контролінгу. Досить результативними стали дискусійні заходи за участі фахівців компаній «BASF», «Лореаль», «Метро», «РБА». До «продуктів», що генеруються круглими столами можна віднести удосконалені професійні компетенції для фахівців, які працюють у сфері корпоративних фінансів і контролінгу, технічні завдання для наукових проектів ІФК, оновлені програми навчальних дисциплін. Діяльність ІФК спрямована на здійснення незалежної експертизи бізнес проектів, оцінки ефективності Дью-Ділідженс окремих компаній, методичне забезпечення функціоналу фінансових та контролінгових служб підприємств. На сьогоднішній день, результатом діяльності ІФК є наступні науково-практичні розробки:

- Концепція постановки фінансового контролінгу у сфері бізнесу.

- Методичні рекомендації щодо оцінювання фінансово-інвестиційних та кредитних ризиків суб'єктів господарювання.

- Методика фінансової діагностики та планування антикризових заходів на підприємствах.

- Методика розрахунку ставки дисконтування.

- Програма запровадження вартісно-орієнтованого управління на підприємстві.

- Методичні вказівки щодо запровадження контролінгу витрат в компанії.

- Методичні вказівки щодо впровадження нових підходів до оцінки кредитних ризиків згідно з положеннями європейського законодавства та Базель 2.

- Методичні рекомендації із запровадження стратегічного планування, бюджетування та бюджетного

контролю на підприємствах.

Не викликає сумніву той факт, що сучасні умови ведення бізнесу вимагають від керівництва підприємств практичної імплементації передових наукових розробок, у тому числі з метою підвищення ефективності управлінських рішень у фінансово-економічній сфері. Конкурентоспроможність розробок ІФК забезпечується широким використанням найкращої світової практики у сфері корпоративних фінансів і контролінгу, а також тісною співпрацею із іноземними партнерами. Так, протягом 2011 р. у рамках наукового співробітництва з кафедрою контролінгу Justus-Liebig-Universität Giessen (Німеччина) співробітники Інституту здійснювали емпіричні дослідження за темою „Шанси та проблеми фінансового контролінгу в Україні“. Інститутом також налагоджена співпраця з кафедрою фінансів та контролінгу Georg-August-Universität Göttingen (Німеччина), а також Institute of Management Accounting (Університет Марбург, Німеччина). Спільно з німецькими колегами досліджується проблематика вартісно-орієнтованого контролінгу на підприємствах, що функціонують у країнах з перехідною економікою.

Дослідницька група ІФК здійснює науково-методичну підтримку ряду магістерських програм, зокрема, «Фінансовий контролінг» та «Фінансовий менеджмент у сфері бізнесу». З цього року, за сприяння ІФК у КНЕУ стартує нова магістерська програма з підготовки аналітиків з питань фінансово-економічної безпеки «Управління фінансово-економічною безпекою». Суттєві особливості магістерської програми полягають у тому, що вона має міждисциплінарний характер і знаходиться на межі спеціальностей “фінанси і кредит”, “право”, “менеджмент”, “психологія управління” та “бізнес адміністрування”. Програма спрямована на підготовку фахівців, які могли б забезпечувати розробку та реалізацію стратегії фінансової безпеки компанії та держави; управління ризиками компанії; фінансову комунікацію та конкурентну розвідку підприємств; захист комерційної таємниці; ефективну протидію економічній злочинності та рейдерству.

Таким чином, ІФК є мобільною науковою дослідницькою групою, яка сприяє підвищенню конкурентоспроможності як наукової та освітньої діяльності Університету на основі оперативного урахування актуальних потреб практики щодо особливостей підготовки фахівців, запитів у методичних та технологічних продуктах.